

Ipolyságon magyar zászló, de még vár Komárom... Az első bécsi döntés

„Ipolyáságon magyar zászló, de még vár Komárom.

A pozsonyi sétatér hív, s a kassai várrom.

Nyitra, Ipoly, a kis Hernád vize ma még tiszta.

De piros lesz, ha nem kapunk mindent-mindent vissza!!”

Trianon után Magyarország legfőbb célkitűzése az volt, hogy elszakított területeit visszaszerezze. A revízióra kedvező lehetőség először 1938-ban érkezett el. A Magyarország és Csehszlovákia közötti tárgyalásokra október 9-13 között, Komáromban került sor, ahol Kánya Kálmán külügy- és Teleki Pál oktatásügyi miniszter képviselte hazánkat. Mivel megegyezni nem tudtak, a müncheni egyezményt aláíró nagyhatalmak bíraskodását kérték a felek. A franciák és a britek érdektelenségre hivatkozva kivonták magukat a tárgyalásból, így a németek és az olaszok hozták meg a döntést. Az első bécsi döntést **1938. november 2-án** hirdették ki, mely révén visszakerült hazánkhoz Felvidék alsó, többségében magyarok által lakott része. Mintegy tizenkétezer négyzetkilométerrel együtt egymillió lakos lett újra magyar állampolgár. Néhány hónappal később, Csehszlovákia 1939. márciusi megszűnésekor a magyar kormány egy katonai akcióval visszaszerezte Kárpátalját is.

Ipolyság volt az első település, amit Csehszlovákia a döntés értelmében visszaadott Magyarországnak. Ennek megünneplésére ünnepélyes keretek között 1938. október 11-én országzászlót avattak a városban. Tóth Imre regényében így írt erről:

„És a nagy nap felvirrada! Ragyog 1938. október tizenegyedike magyar napja. Ünneplőbe öltözött az egész falu. Készül a délelőtti sági bevonulásra. A hónapok óta Remetén és Börzsönyalján beszállásolt katonaság már hajnalban elmasírozott a Szurdoki, parassapusztai határátkelőhöz, még a most már feleslegessé váló „újországúton” meneteltek, hogy ott találkozzanak a Balassagyarmat és Vác felől érkező diadalmas seregekkel. Az Ipolyságról

kivezető országút végébe épített emeletes csehfinánclaktanya előtt várják be a trianoni határ láncának hivatalos ünnepélyes szétszakítását.

[...] Ságra tart most minden élő az egész környékből. Az asszonyok –hivatalos átadásra nem is várva- szabadon szaladnak át a sági mezőföldeken, arrafelé, ahol húsz éven át annyit reszkettek az éjszakánként átkelő csempészasszonyok. A börzsönyalji nagyiskolásokat azonban szépen fősorakozva viszik országgyarapításra a boldog tanítók. A kántor úr fölvette karpaszományos szakaszvezetői zubbonyát; pedig nem szereti a katonaruhát; fényes kerékpárját tolva osztálya mellett gyalogol. Persze ők nem mennek Parassapusztáig, hiszen a Börzsönyaljáról Ságra vezető öregországutat elzáró határsorompó másik oldalán is ott ijedezik az emeletes csehfinánclaktanya, a közeli átjáró.

A hatodikosok elsőtanulója viszi az októberi fényes szélben büszkén lobogó háromszínű magyar zászlót! Az ünneplőbe öltözött is szegényes börzsönyalji diákok nem vonulnak le egészen Parassáig. Majd a községük felé néző csehlaktanya előtt várakozva figyelik az indulási jelet. Eléri a Ságra bevezető országútszakaszt még lezáró határsorompót. Megállnak. Várakoznak. A zászlóhordozásban kiizzadt Jancsi –nemcsak szívével, de elsőtanulós gyerekeszével is- érzi, érti és átéli a történelmi órák ünnepélyes nagyszerűségét. Majd a történelmi felelősség is ráhárul. A hivatalos átadáson részt kíván venni a karpaszományos kántor úr is; ezért átadja a nagyiskolások feletti parancsnokságot Szívós Balyog Jancsinak, ő maga pedig katonás méltósággal elkerékpározik Trianon torzszülöttjének –a nyugdíjba készülő "újországúton"- a történelmi tetthelyre, a szurdoki határátkelőhöz.

Minden rendben is volna, még Börzsönyalja felől is, Hont felől is néptelenek az Ipolyságra bevezető, felszabadítóikra váró országutak; de a határföldek barázdáin szakadatlanul özönlenek Ságra az anyaországiak. Jancsi fegyelmezett századának tanulóit is mind megelőzték már a börzsönyalji szülők, és hogy még nagyobb legyen a lázas izgalom, az előzködő szülők magukkal viszik a várakozók kistestvéreit is.

Itt az idő –most vagy soha! Jancsi fölgyorsítja a történelmet; mert nem magyar az és nem palóc, főképp nem bernecei fiúgyerek, aki tétlenül képes kivárni, hogy véget érjen a szurdoki csehlaktanya előtt folyó hosszas ceremónia, ahol is a jegyzőkönyvekkel való sok bíbelődés után idő kell a csehcímer leverésére, majd a határsorompó kidöntésére.

Jancsi jelt adó lobogója megkerüli a lezárt határsorompót, a többiek hurrázva átbújnak alatta, majd a három őrtálló magyar katona végleg föl is nyitja. És a katonás rendbe sorakozó

palócgyererek menetszázada előtt büszkén leng a magasra emelt magyar zászló; Jancsi át nem adná, pedig nem könnyen hordozza gyenge karja; és tiszta gyerekszívekből tiszta csengéssel zeng-zeng a sok induló: a Föl-föl vitézek a csatára! és az Ezer esztendeje annak, hogy a magyarok itt laknak. Már az Ipoly-hídra vezető Homoki főútcán járnak, kétoldalt csüng a tengernyi sírva-nevető boldog magyar, de a bevonulók számára fönntartott főútcán nincs lélek rajtuk kívül. A járdák széleire került boldogok ölelik-csókolják az elsőnek érkezett magyar század kis magyarjait; sírva, nevetve, éljenezve! Már a hídon álló díszkapu felé közelednek. A díszkapu tetejéről hatalmas piros betűk harsogják feléjük az üdvözlést: ISTEN HOZOTT!

A nagy lobogójú kis zászlóhordozó fölkészül arra, hogy elsőként lépjen át a díszkapun, noha a bevonuló magyar seregeknek még se híre, se hamva. Ölbekapják, magasba emelik a rövidre nyírt feketehajú, zászlóvivő anyaországi kismagyart a visszatért Ipolyság ujjongó nagymagyarjai![...]

És végre, végre!!! Jöhet, jöhet-jön is a régen várt Ipolyságszabadító, virágba öltözött, ünnepelt magyar hadsereg végeláthatatlan diadalmas oszlopa... Egyszeribe emberivé szépül a katonás menet! Könnyezve ráznak kezét a férfiembernek. Meghatott katonáink nyakába lógnak a csókokat és virágokat osztó palóc lányok és asszonyok, no, meg a sok sági és Ság környéki magyar gyerek!"

A bevonulásról készült kisfilm itt tekinthető meg:

[Megtekintem](#)

A Magyar Rádió az „Észak felé" hadműveletek idején hangdokumentumokat készített a visszatért országrészek átvételekor. Az ipolysági bevonulás felvétele itt hallgatható meg:

[Megtekintem](#)

Ipolyságon magyar zászló, de még vár Komárom... Az első bécsi döntés

Írta: Kürtössy Péter

2012. november 02. péntek, 00:00 - Módosítás: 2016. november 02. szerda, 11:51

Felhasznált irodalom:

Tóth Imre: Palóc trilógia. Püski Kiadó. Budapest, 1994. 548-551.

Ipolyságon magyar zászló, de még vár Komárom... Az első bécsi döntés

Írta: Kürtössy Péter

2012. november 02. péntek, 00:00 - Módosítás: 2016. november 02. szerda, 11:51

Ipolyságon magyar zászló, de még vár Komárom... Az első bécsi döntés

Írta: Kürtössy Péter

2012. november 02. péntek, 00:00 - Módosítás: 2016. november 02. szerda, 11:51
